

BETÄNKANDE ÖVER MINISTERRÅDSFÖRSLAG

norden

Nordiska rådet

B 308/tillväxt

Behandlas i:
Utskottet för tillväxt och
utveckling i Norden

J.nr. 16-00223-4

Utskottet för tillväxt och utveckling i Nordens betän-
kande över

Ministerrådsförslag om nordiskt regionalpolitiskt samarbetspro- gram 2017-2020

Förslag

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

*att Genomföra samarbetsprogrammet för regional utveckling och
planering 2017-2020, efter beaktande av Nordiska rådets kom-
mentarer i detta betänkande*

Bakgrund

Den 12 september godkände regionalministrarna ett nytt nordiskt samar-
betsprogram för regional utveckling och planering 2017-2020. I det nya
samarbetsprogrammet lyfts särskilt tre insatsområden fram:

- Hållbar landsbygdsutveckling
- Innovativa och resilienta regioner
- Hållbara städer och stadsutveckling

Till respektive insatsområde etableras en temagrupp, vars uppgift det blir
att inom respektive insatsområde utarbeta ett arbetsprogram som konkre-
tiserar mål, aktiviteter, tidplan och budget. I arbetsprogrammen tydlig-
görs och beskrivs också hur samarbetet med bland andra de gränsregion-
ala gränskommittéerna och andra regionala aktörer, samt nationella myn-
digheter ska utvecklas. Ordföranden för respektive temagrupp ska årligen
lämna in en rapport till de nordiska regionministrarna, som beskriver ar-
betets fortgång, samt föreslå minst ett ämne inom vilket en fördjupning
kan göras. I syfte att möjliggöra att samarbetsprogrammet även bidrar till
de nordiska ländernas arbete inom EU-samarbetet, etableras även en ar-
betsgrupp för EU-samordning.

Rörande det gränsregionala samarbetet, så uttrycks det explicit i samarbetsprogrammet att "målet för Nordiska ministerrådets engagemang i gränsregionalt samarbete är att ta tillvara möjligheter och undanröja de hinder som nationsgränser skapar för funktionellt sammanhållna gränsregioner, samt att främja utveckling, innovation och tillväxt i de nordiska gränsregionerna". I syfte att konkretisera de målsättningar som Nordiska ministerrådet satt för det gränsregionala samarbetet ska en nordisk gränsregional strategi tas fram inom ramen för samarbetsprogrammet 2017-2020. Man kommer även att se över finansieringsmodellen för de Gränskommittéer som får finansiering från Nordiska ministerrådet.

Nordiska rådet

B 308/tillväxt

Behandlas i:
Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

J.nr. 16-00223-4

Utskottets synpunkter

Företrädare från Nordiska ministerrådets sekretariat (regionalsektorn) deltog den 19 april i mötet med Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden, för att muntligen presentera de första tankarna för det kommande samarbetsprogrammet. Utskottet sände då ett medskick till ministerrådssekretariatet, om att också tänka in kompetens- och kapitalförsörjningen på landsbygden som en del av programmet. Utskottet ser med tillfredsställelse att dessa frågor nu finns med i samarbetsprogrammet.

Utskottet för tillväxt och utveckling menar i övrigt att samarbetsprogrammet pekar på centrala nordiska problemställningar, och programmet förefaller vara väl förankrat vad gäller innehåll och satsningsområden. Det efterlyses dock tydligare definitioner kring begrepp såsom hållbar grön tillväxt, och en problematisering kring kopplingen mellan konkurrenskraft/lönsamhet och hållbar/grön tillväxt. För att få en hållbar/grön tillväxt förutsätts att det offentliga skapar rambetingelser som gör att just (fossilfri) hållbar produktion/konsumtion blir lönsam för producenter och rätt prissatt för konsumenter.

Därutöver önskar utskottet ställa vissa frågor samt väcka vissa tankar och förslag som med fördel kan tas med i konkretiseringen av samarbetsprogrammet.

En uppenbar frågeställning är på vilket sätt eventuella nya regionindelningar i enskilda länder kan komma att påverka såväl dessa regioners villkor i stort, men även förutsättningarna och formerna för det gränsöverskridande regionala samarbetet (Gränskommittéerna)?

I vilken grad beaktas det gränsregionala samarbetet idag, exempelvis när länderna definierar de geografiska avgränsningarna för den nationella specialistsjukvården? Skickas en brännskadad patient i Malmö till Uppsala för specialistvård, eller planerar man istället för att kunna sända sådana patienter till Rigshospitalet i Köpenhamn? Hur fungerar det med ambulanstransporter och brandkårsutryckningar över gränserna? Är dessa frågeställningar exempel på frågor som kan komma att behandlas i de nämnda temagrupperna, eller krävs det ännu en nivå under dessa för att bli så pass konkret? (se avsnitt 4.7 i samarbetsprogrammet).

Nordiska rådet har uppfattat att Nordiska ministerrådet vill öka samarbetet kring gränsregional statistik under de kommande åren. Detta framgår inte med stor tydlighet i samarbetsprogrammet.

Har det eller kommer det som en del av programmet att göras komparativa studier för att se på frågan om hållbar landsbygdsutveckling kopplat till regionalt självstyre samt förekomsten av ett starkt bygdeengagemang? Det är såväl en fråga om skala, som om självvråderätt. Hur skiljer sig t.ex. landsbygdsutvecklingen på Färöarna (som har självstyre) från Shetlandsöarna (som saknar en hög grad av självstyre)? Hur skiljer sig landsbygdsutvecklingen i små kommuner och byar från den i större kommuner och områden? Spelar byalag och ett lokalt bygdeengagemang en stor roll i

att hålla ett landsbygdsområde levande, och hur kan detta isåfall stimuleras, eller åtminstone inte motverkas? Vilka erfarenheter har länderna av dessa problemställningar?

Nordiska rådet

Det bör även påpekas att regionerna är viktiga aktörer i att bidra till att klimatmålen uppnås, inte minst genom sitt huvudmannaskap för regionaltrafiken, samhällsplaneringen och näringsutvecklingen. Även direkt på det energistödsmässiga planet kan regionerna spela en viktig roll.

B 308/tillväxt

Behandlas i:
Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Vad gäller gränskommittéernas samarbete, och sektorsamarbetet mellan länderna/över gränserna, hur är det tänkt att den kommunala och regionala basservicen (skola/skolskjuts, barnomsorg, vatten och avfall, vård, elförsörjning, lokaltrafik m.m.) ska förmås att fungera och utvecklas? Var ligger ansvaret för att sådant samarbete möjliggörs (rent juridiskt), och kommer igång (rent praktiskt)?

J.nr. 16-00223-4

Finns det tankar om att igångsätta samarbete över gränserna som ska underlätta resande, såväl för boende som för turister, exempelvis genom samkörda tidtabeller och biljettsystem för lokal/regionaltrafiken?

Har det gjorts, eller finns det tankar om att genomföra jämförande studier för att se på erfarenheterna med att ha geografiskt differentierade arbetsgivaravgifter eller momssatser för att stödja arbete, näringsliv och boende i glesbygd?

Avslutningsvis ska det åter sägas, att Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden är väl medvetet om att ett samarbetsprogram inte går in i detaljerna, utan utgör ett överordnat inriktnings- och prioriteringsredskap och att de mer precisa insatserna utlöses senare i form av olika projekt och insatser. De ovan ställde frågorna och förslagen är därför mest tänkta som idébidrag till ministerrådets underliggande arbetsinsatser.

Köpenhamn 1 november 2016

Arto Pirttilahti (cent)

Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

Gunvor Eldegard (A)

Heidi Nordby Lunde (H)

Henrik Brodersen (DF)

Håkan Svenneling (V)

Juho Eerola (saf)

Katri Kulmuni (cent)

Laila Marie Reiertsen (FrP)

Lars Tysklind (L)

Mikael Staffas (Lib)

Pyry Niemi (S), Ordförande

Ruth Mari Grung (A)

Saara-Sofia Sirén (saml)

Torgeir Knag Fylkesnes (SV), Vice ordförande

Ville Skinnari (sd)